

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Glasilo Slovencev v Argentini

Leto LXXIX | 23. maja 2020 - Buenos Aires, Argentina | Št. 7

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

SLOVENSKI DOM SAN MARTÍN | 60. obletnica

»Tu je moj dom, tu sem doma...«

Zaradi znanih svetovnih razmer, smo se letos za našo obletnico kar virtualno povezali med seboj, z najboljšimi željami in s prepričanjem, da se bomo ponovno z navdušenjem zbrali, ko bo pandemija mimo in tako nadaljevali delo, katerega so že pred sedemdesetimi leti pričeli naši predniki ob prihodu v Argentino, kot izseljenska emigracija.

Zato je naše letošnje geslo bilo »Tu je moj dom, tu sem doma...« - s temi besedami smo hoteli povedati, kaj čutimo še danes, po tolikih letih.

Praznovanje je bil predvajano preko Youtuba.

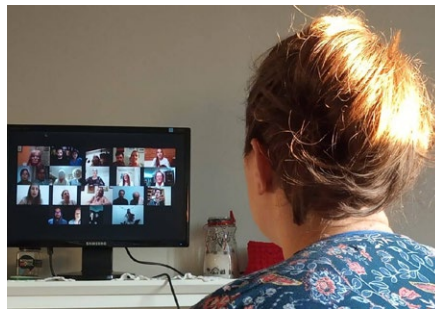
Ob 10.00 je g. Robert Brest daroval sveto mašo za žive in rajne člane doma, ob spremstvu petja (Lučka Marinček, Martina Filipič, Janez Filipič in Marko Škulj) pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic. Berila sta brala Marjan Boltežar ml. in Sonja Petkovšek Boltežar, psalm pa Sofi Boltežar; prošnje: Martina Filipič, molitev po obhajilu Janez Filipič, Tomaž Kastelic je sodeloval s povezavo.

Čutili smo, da smo pri tej sveti maši res bili osebno prisotni, kot vsako "normalno" ne-

deljo, pa čeprav se je vse dogajalo le preko omrežja.

Nestrpno smo čakali na popoldanski program, ki je začel ob 17.00. Šteli smo zadnje minute do premiere...

Pozdravili so nas: predsednik Slovenskega doma San Martín, g. Marko Škulj; predsednik krovne organizacije Zedinjena Slovenija, inž. Jure Komar; veleposlanik RS v Argentini, A. Brian Bergant; ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Helena Jaklitsch; in predstavniki vseh ustanov našega doma: farni svet: g. Robert Brest in Janez Filipič, pevski zbor in vokalna skupina Muččas: prof. Lučka Marinček Kastelic, ZSMŽ: Polona Marolt Makek, šola: Nina Pristovnik Díaz. Odbor staršev, kateremu

predseduje Andreja Boltežar Volpedo, nam je podaril pozdrav vseh šolskih družin, sledili so še mladina: Martina Filipič ter skupina mladcev in mladenk: Matija Belec.

Posebno moramo omeniti, da je pevski zbor zapel pesem Pozdrav (Ferjančič – Bajuk, prir. Vera Breznikar Podržaj) preko platforme Zoom (video izdaja: Toni Podržaj).

Iz Slovenije nas je pozdravil naš dragi prijatelj kantavtor Aleksander Mežek. Številni člani in prijatelji doma so nam poslali kratke posnetke in slike z lepimi željami in čestitkami. Otroci Rožmanove šole pa krasne risbe ob 60. rojstnem dnevu doma.

Najlepša hvala vsem, ki ste sodelovali z naprošenim materialom!

Napovedovalca sta bila Regina Truden Leber in Victor Leber in recitatorja: Marta Jenko Škulj in Victor Leber.

Med predvajanjem (zamisel in izvedba: Regina Truden Leber in Victor Leber) smo si lahko virtualno ogledali prazen Dom med karanteno in ga primerjali s časom, ko je poln prijateljev, ko se v njem vršijo lepe dejavnosti in druženje med letom ... medtem smo poslušali naslednje recitacije: Tu je moj dom (Vili Bertok), Tam smo doma (Franc Pupis), Moj dragi dom (France Žnidaršič) in Je hiša (Tone Kuntner).

Predstavitve smo zaključili z naslednjo željo: »Nasvidenje prihodnje leto, pri naši 61. obletnici doma in v upanju, da se srečamo osebno in ne samo na spletu v našem dragem sanmartinskemu domu!«

Kdor želi, si ga lahko znova ogleda na naslednji spletni strani, ki ima že več kot 1000 ogledov:

www.youtube.com/watch?v=LaNCdI9STnQ

Poslane slike si pa lahko ogledate na našem Facebooku:

www.facebook.com/slovenskidom.sanmartin

Regina Truden Leber

SLOVENSKA SKUPNOST V SAN MARTINU

Prvi prihod Slovencev v San Martín se je vršil leta 1947, množični prihod pa leta 1948 in v nadaljnjih letih. Tedaj so se Slovenci naselili po vsem velikem Buenos Airesu in tudi v notranjosti argentinske države. Velika skupina Slovencev se je že tedaj naselila v San Martinu in okolici.

Duhovnik Karel Škulj

Med emigranti, ki so prihajali v teh letih v Argentino, je bilo tu mnogo duhovnikov, kar je dalo tej novi politični emigraciji, posebej značaj in pečat. Nadškof Solari iz La Plate je tedaj poslal že starejšega duhovnika, župnika in duhovnega svetnika Karla Škulja v San Martín.

Ko je svetnik Škulj nastopil svojo službo, se je v San Martinu marsikaj spremenilo. Svetnik Škulj je bil ustvarjalni človek. Vedel je kaj Slovenci potrebujemo, da namreč potrebujemo poleg vsakdanje hrane tudi versko in kulturno življenje.

G. svetnik Škulj je dobil od nadškofa Solarija izjemno pravico, da sme Slovincem pridigati v slovenskem jeziku. Dal je natiskati mala vabila in jih je razdelil med Slovence. Na praznik Marijinega vnebovzetja 1948 je bila stolnica v San Martinu polna Slovencev, ko so prvič po prihodu v Argentino poslušali pridigo v slovenščini. To je ljudi tako navdušilo, da so takoj sklenili ustanoviti pevski zbor, katerega vodstvo je prevzel g. Boris Pavšer in na orgle ga. Matilda Kogovškova.

Tudi takrat se je začelo s slovensko mašo in veroukom za otroke. Zbirali so se v precej bornih prostorih sanmartinske župnije.

Svetnik Škulj pa je kmalu začel misliti na postavitve lastnega doma, za kar je sklical sestanek 2. februarja 1958 v hiši Oskarja Pavlovčiča. Navzoči so bili Rudolf Smersu, Tine Duh, Vojko Gabrenja, Viktor Grčar in Gabrijel Potočnik. Za tem je bil novi sestanek v cerkveni dvorani, kjer je bilo navzočih še več drugih in so izvolili pripravljeni odbor. Predsednik od-

bora je postal Vojko Gabrenja.

Zadeva se je zavlekla zaradi smrti svetnika Karla Škulja. To je bilo 22. julija 1958.

Medtem si je Oskar Pavlovčič kupil hišo na cesti Tucumán 171 in ponudil prostore tedanjemu katehetu dr. Alojziju Starcu za šolski tečaj v San Martinu. Osnova se je šolski odbor, ki se je lotil preurejevanja majhnega poslopja v ozadju parcele. Tako je slovenska šola škofa dr. Gregorija Rožmana dobila svoje prvo zatočišče. Toda ni bilo še prostora za druga društva in prireditve. Poročila poudarjajo, da so sprva to stavbo imenovali »Naš Dom«.

Dejansko se je delo za dom začelo pod pritiskom sanmartinske slovenske mladine. Na pobudo Antona Pavliča so sklicali prvi sestanek, ki je bil 17. julija 1960 v cerkveni dvorani ob sedanjih stolnici sanmartinske škofije. Tedanji sanmartinski dušni pastir Jože Jurak je v začetnem govoru mlade še bolj navdušil.

Rudolf Smersu je tako opisal nakup hiše za Slovenski dom:

»... Kakor smo že omenili, je g. Stanko Marinček našel hišo, ki je bila primerna za Slovenski dom v San Martinu. Našel jo je na ulici Córdoba 129 (danes, Ramón Carrillo 2362) v San Martinu. Takoj je poklical nekaj članov glavnega odbora za nakup hiše, da hišo pregledajo in povedo svoje mnenje.

Hiša je bila sicer že nekoliko stara in zane-marjena, pa se je vendar takoj videlo, da bo kar pripravna za dom. Imela je za San Martín

nenavadne mere: bila je namreč široka 15 m, v globino pa se je širila 47 m. Takoj smo si mislili, da bodo te mere pomagale, da bomo na tem prostoru zgradili primerno dvorano.

Na sestanku članov se je odločilo za nakup hiše. Ta sestanek se je vršil kar na dvorišču te stare hiše. Ker smo bili mnjenja, da bo hiša, ki je v središču mesta San Martín zelo primerna za Slovenski dom, smo takoj stopili v stik z gospodarjem in poizvedeli za pogoje nakupa. Ker so bili pogoji še kar dovolj sprejemljivi, smo se kar na licu mesta odločili, da hišo kupimo. Kupna cena je bila \$1.288.000 in plačalo se je lahko v obrokih. Dne 15. septembra 1960 se je podpisala začasna pogodba, 22. junija 1961 pa se je podpisala definitivna pogodba.

Pogodba je bila podpisana v prepričanju, da bomo znesek dobili pri članih bodočega doma. Res je nekaj članov pomagalo z manjšimi zneski, kar pa je bilo dovolj za plačilo prvega obroka. Tedaj je g. Leopold Novak izjavil, da je pripravljen zastaviti svojo hišo za dolžni znesek. Na ta način je bilo rešeno vprašanje plačila prvega obroka.

Odbor za nakup hiše je nato v redu plačeval dolžne obroke.

Takoj se je začelo z delom. Najprej je bilo potrebno odstraniti vse nepotrebne stvari, tlakovati dvorišče in začeti z gradnjo dvorane. Pri tem nam je zelo pomagal g. Jože Leskovar, ki je daroval pločevinasto streho.

Še to naj zapišemo, da je bila pogodba vpi-

sana v zemljiško knjigo dne 10. decembra 1968, in sicer na ime »Rincón de mi Patria«. Msgr. Anton Orehar je blagoslovil prostore doma 13. aprila 1962. Nato pa je poprijel za delo stavbni odbor, kateremu je stal na čelu g. Franc Lobnik, ki je predlagal, da naj za izvedbo načrta naprosimo arh. Marjana Eiletza. Ta je delo prevzel in začele so se v domu spremembe po njegovem načrtu.

V času vsake predsedniške dobe so se vršile v domu razne spremembe. Največja sprememba se je izvršila, ko je bil predsednik g. Franc Fajfar. Tedaj se je dozidala manjša dvorana ob glavni cesti in tudi bar se je spremenil. Poleg dvorane ob glavni cesti so se zgradili tudi novi šolski prostori.

Ob koncu naj dodamo, da je vsa stavbna dela vodil g. Franc Lobnik, stike z oblastmi pa je imel na svojih ramah g. Stane Župančič. - Sanmartinski glas.

V letu 1966 je dom dobil pokrit prostor (330 m²), za kar je naredil načrt inž. Milan Ecker. Dela so opravili Rafael Telič in Karel Uršič (železobetonsko ogrodje), Franc Lobnik (zidarska dela), Jože Leskovar in Jože Košir (kovinasto streho – otvoritev je bila 24. aprila 1966, in električne napeljave), Zmagoslav Stransky (sanitarne naprave), France Remic (okna), Viktor Sever (žlebovje).

Leto 1993 je večina članov privolila v nakup novega zemljišča in stare sosedove hiše. V zadnjih letih se ob starem poslopju zgradila nova stavba.

Sanmartinska slovenska skupnost je dobila nekako uradno priznanje za svoje delo, ko je 29. junija 1996 občina San Martín, na pobudo mestnega svetnika Germana Švaglja imenovala in odprla trg Republica de Eslovenia, ki leži na križišču Av. Perón in ulice Congreso. Po načrtih arh. Eiletza je bil pod vodstvom postavljen spomenik v obliki slovenskega znamenja.

Sicer v Domu ni kapele, a stavba leži nasproti znanemu zavodu Presvetega Srca, v katerem se že dolgo leta zbiramo pri slovenski sveti maši in drugimi zlobovostmi.

60. OBLETNICA SLOVENSKEGA DOMA SAN MARTIN

Nadaljevanje strani 1

V Domu delulejo razne ustanove:

Odbor doma: ki skrbi za dobro upravo Doma. Vodili so ga naslednji predsedniki: Leopold Novak, Janez Dimnik, Franc Zorko, Franc Zorec, Anton Žagar, cont. Franc Fajfar, Stanislav Župančič, Marjan Boltežar st., Marija Planinšek Keržič, inž. Jože Ziherl, Andrej Peršuh, Andrej Rezelj, inž. Toni Kastelic, inž. Tone Podržaj, dr. Victor Leber, znova inž. Toni Kastelic, Daniel Žagar, znova dr. Victor Leber in sedanji predsednik Marko Škulj.

Farni odbor: skrbi za slovenske svete maše in cerkvene prireditve. Dušni pastirji za Karlom Škuljem so bili: dr. Alojz Starc, Jože Jurak, Gregor Mali, msgr. Jure Rode, prof. France Bergant, znova dr. Jure Rode, Franc Šenk, znova msgr. Jure Rode, Igor Grohar in g. Robert Brest.

Cerkovniki: Jože Mandelj, Peter Klobovs, Jan-ko Filipič in danes Janez Filipič.

Šola dr. Gregorija Rožmana: obstaja že 71 let. Obiskovalo jo je nad 700 učencev. Voditeljice so bile: Katica Kovač Dimnik, Saša Hartman Golob in Nina Pristovnik Díaz.

Ob šoli stoji odbor staršev za katerokoli potrebo.

Pevski zbor San Martín: izpolnil je že 71 let. Prvi pevovodja je bil Boris Pavšer. Sledili so ga: Vinko Klemenčič, Martin Duh, Slavko Rupnik, znova Vinko Klemenčič, Rok Fink, Janez Mežnar, Lučka Kralj Jerman in Jože Omahna, že kar dolgo let ga vodi prof. Lučka Marinček Kastelic.

Vokalna skupina Muččas in otroški pevski zbor »Zvončki«, pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic.

Zveza slovenskih mater in žena: deluje že od leta 1968. Prva predsednica te zveze je bila Neža Langus Potočnik. Sledile so ji: Lina Matičič, Rezi Marinšek, Mirjanka Bajlec Voršič, Ančka Bajda Podržaj, Marjeta Smersu Boltežar in Polona Marolt Makek.

SDO-SFZ: letos bodo praznovali 52 let obstoja.

Današnja predsednika sta Martina in Jani Filipič. **Skupina mladcev in mladenk:** ki jih vodi Mati Belec.

V San Martinu imamo naslednje prireditve: vsakoletno praznovanje obletnice doma, spominsko proslavo v juniju, tombole, likovne razstave, koncerte pod imenom Ob taktu barv, koncerte pevskega zbora San Martín, predstavitve knjig, mladinske dneve, mladinske ples, družinska srečanja, uprizoritve iger, silvestrovanja, športne dneve, Miklavževanje, itd.

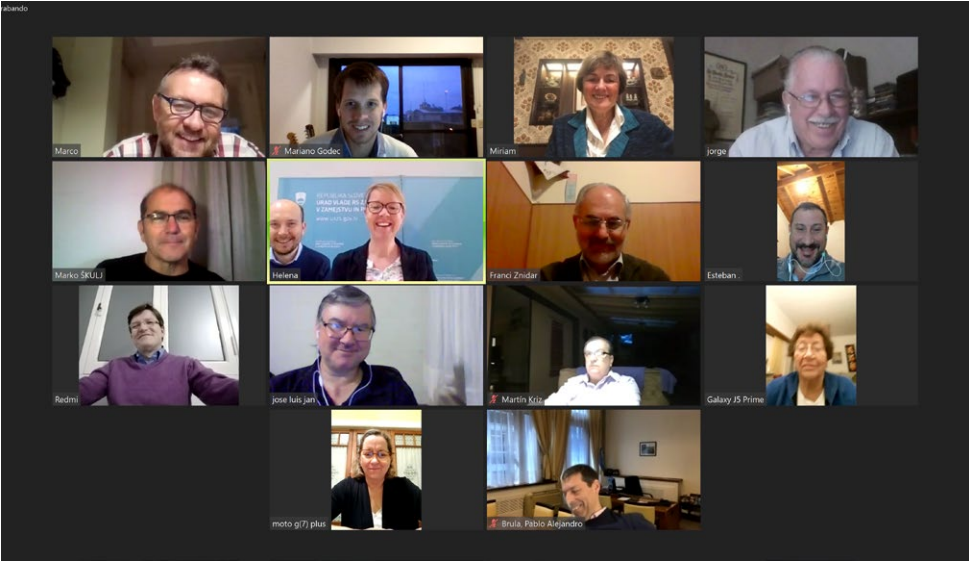
Ena izmed pomembnih vrednih lastnosti članov Doma v San Martinu je njihova povezanost s slovensko skupnostjo v Argentine in tudi v Sloveniji. To vidimo pri raznih obiskih: škofi Gregorij Rožman, Alojzij Šuštar, Metod Pirih, Alojz Uran, misijonar Peter Opeka; razne skupine: Tržaški oktet, Slovenski oktet, oktet Povodni mož; Kud-Piramida, Mariborski lutkarji, pevec Aleksander Mežek, Perpetuum Jazzile, Gianni Rijavec, razni zbori, pisatelj Karel Mauser, visoke osebnosti, kot Lojze Peterle, med drugimi.

Slovenci in Argentinci se udeležijo naših prireditvah, kulturnih večerov in koncertov v lepem številu.

Slovenski Dom San Martín je dokaz, kaj zmore organizirana skupina domačih ljudi, prijateljev med seboj, ki, kot družina, ima namen in voljo, da vzgoji mladino v slovenskem duhu in krščanskih vrednotah. Upamo, da bo mlajši rod, v katerih rokah je sedaj naš Dom, nadaljeval svoje delo v tem duhu. Potem smo lahko prepričani, da bo naš Dom še dolgo let živell!

Priprava Regina Truden Leber

- Viri: »Zbornik dela v zvestobi in ljubezni 1948 – 1998« Društvo Zedinjena Slovenija
- Sanmartinski glas, leto 2, julij 1992, št. 12
- Letopis 1947 – 1997 – 50 let slovenskega dušnega pastirstva v Argentini – Založba Družina
- 60 let prve slovenske svete maše – 1948 – 2008, San Martín

SEJA Z MINISTRICO ZA SLOVENCE PO SVETU

Virtualni sestanek z ministrico Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

V petek, 22. maja, so se člani odbora ZS in predsedniki slovenskih domov in društev preko spleta pogovorili z ministrico za Slovence po svetu dr. Heleno Jaklitsch in državnim sekretarjem dr. Dejanom Valentinčičem.

Skozi dobro uro pogovora so predstavniki argentinske skupnosti ministrici in državne-mu sekretarju najprvo čestitali za imenovanje, nato pa je vsak na kratko opisal sedanje stanje svojega doma oz. društva, predvsem v novih okoliščinah, ki jih narekuje pandemija koronavirusa. Opisali smo dejavnosti, ki jih opravljamo preko spleta, skrb za nove potrebe članov skupnosti, delo naših dušnih pastirjev za duhovno oskrbo vernikov, pa tudi težave, ki se nam obetajo na finančnem področju zaradi splošnega zastoja gospodarstva v državi.

Oba funkcionarja sta pozorno poslušala,

ob tem pa tudi opisala stanje v Sloveniji, kjer je omejitev zaradi pandemije že konec.

Sestanek je začel ob 11.30 (slovenska ura) oz. ob 6.30 (argentinska ura), udeležili so se ga: predsednik ZS Jure Komar, podpredsednik Pavel Brula, tajnik Jože Jan, odborniki Martin Križ in Mirjam Oblak, predstavniki slovenskih domov Franci Žnidar (Carpachay), Marko Škulj (San Martín), Miloš Mavrič (Pristava), Marjan Godec (San Justo), Marko Selan (Slomškov dom), predsednica ZSMŽ Alenka Prijatelj, ravnatelj SSTRMB Štefan Godec, urednica Svobodne Slovenije Mariana Poznič.

Omejitve, ki nam jih v vsakdanjem življenju povzroča karantena so tako odprle pot za nov način srečanja, ki bo glede na težavnost osebnih pogovorov prav gotovo uporaben tudi v normalnih razmerah.

Zedinjena Slovenija

SLOVENIJA KOT PRVA V EVROPI PREKLICALA EPIDEMIJO KORONAVIRUSA

Vlada je po dveh mesecih preklicala epidemijo nalezljivega koronavirusa, ki je bila razglašena 12. marca. Konca epidemije sicer še ni najavila nobena druga evropska država. Ob tem ostajajo še v veljavi nekatere ukrepi, saj nevarnost širjenja okužbe z novim koronavirusom ostaja. Je pa vlada preprečila podaljšanje veljavnosti večine ukrepov iz mega protikoronskega zakona do konca junija.

Vlada je odločitev sprejela po tem, ko je Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) ocenil, da vsi kazalniki kažejo na umirjanje širjenja virusa v populaciji. Ker pa še vedno ostaja nevarnost širjenja nalezljive bolezni covid-19, se – ob strokovni utemeljenosti – še vedno uporabljajo splošni in posebni ukrepi, sprejeti na podlagi Sklepa o uporabi ukrepov, ki jih določa Zakon o nalezljivih boleznih, pri epidemiji covid-19, je zapisano v poročilu seje.

Kot je še pojasnjeno, trenutna epidemiološka situacija omogoča sproščanje ukrepov, ki so bili nujni za zajezitev in obvladovanja virusa, ne pa še njihove odprave v celoti. NIJZ v svoji oceni namreč izpostavlja, da so med ukrepi, namenjenimi omejitvi širjenja okužbe, še posebno pomembni testiranje obolelih, izolacija bolnih, iskanje kontaktov, karantena za visoko rizične tesne kontakte, higiena rok in kašlja ter spoštovanje fizične distance.

Vlada je spremenila tudi ukrepe na mejnih prehodih na zunanji meji in na kontrolnih točkah na notranjih mejah Slovenije. Pri prihodu v Slovenijo za državljane Slovenije

in drugih držav EU ni več predvidena karantena. Za državljane tretjih držav pa, a so pri tem izvzete nekatere skupine, denimo diplomati in delavci v tovrstnem prometu. Delovna skupina pa se bo lotila priprave vsebine za tretji protikoronski zakon, ki naj bi med drugim zagotovil dodatno pomoč najbolj prizadetim gospodarskim sektorjem in vzpostavil shemo subvencioniranja skrajšanega delovnega časa. Zakon bo sledil prvima dvema, večina ukrepov iz mega svežnja za blaženje posledic krize pa se bo iztekla konec maja.

Sicer pa je bil prvi primer potrjene okužbe v Sloveniji zabeležen 4. marca. Po nastopu mandata nove vlade so v veljavo stopili številni ukrepi, s katerimi so pristojni želeli ustaviti širjenje virusa. Največja žarišča so bila v nekaterih domovih za starejše.

Do 14. maja je bilo skupno potrjenih 1.465 primerov okužb. Opravljeno je bilo 67.501 testiranje. Za posledicami bolezni covid-19 so umrli 103 ljudje. Iz bolnišnične oskrbe je bilo skupaj odpuščenih 280 ljudi. Trenutno imamo v bolnišnicah 29 hospitalizacij, povezanih z novim koronavirusom, od tega jih sedem potrebuje intenzivno nego. 1.330 okuženih je bolezen uspešno prebolelo. V zadnjih 14 dneh so potrdili 36 primerov novih okužb, kar pomeni, da en človek v povprečju okuži manj kot eno osebo, kar po trditvah stroke pomeni, da je bila epidemija uspešno zajezena.

SIOL.NET
15. 5. 2020

NAŠ PRIHOD V SAN MARTÍN

Naj omenim najprej svoj osebni spomin na prihod v San Martín.

Kmalu po novem letu 1948 sem dobil sporočilo od dr. Mihe Kreka, da sem v nevarnosti in da naj se zatečem v Rim. Res sem takoj odšel v Rim, kjer so meni in nekaterim mojim prijateljem pripravili stanovanje v samostanu sv. Sebastjana, ko sem prišel v Rim, nisem prav ničesar vedel o usodi svoje družine. Nekako v začetku maja so mi prijatelji v Rimu povedali, da bom lahko iz Genove odpotoval v Argentino. Odšel sem v Genovo, kjer sem se vkrcal na panamsko ladjo z imenom »Argentina«. S to ladjo sem prišel konec maja v Argentino. Poti ne bom popisoval, ker je tako pot mojstrsko opisal gospod France Pernišek v Duhovnem Življenju.

Ko se je ladja približevala Buenos Airesu, sem občudoval to velikansko mesto in gledal kam bomo pristali. Ko gledam ljudi, ki so se zbrali k prihodu ladje, nenadoma zagledam in spoznam svojo družino, ki je že pred menoj prispela v Buenos Aires. To je bilo veliko veselje.

Dr. Tine Debeljak je v uvodu argentinske velepesnitve »Martín Fierro« popisal prihod prvih Slovencev v Argentino. Omenil je, da so prišli prvi Slovenci v Argentino sredi 19. stoletja. Prišli so kot avstrijski državljani in zato lahko samo iz priimkov sklepamo, kateri so bili Slovenci. O tem je v Svobodni Sloveniji pisala tu gospa Vero-

nika Kremžar-Rožančeva.

Drugi prihod Slovencev v Argentino pa se je izvršil, ko je v Italiji zavladal fašistični režim.

Od obeh teh skupin je prišlo po nekaj Slovencev tudi v San Martín. Toda množični prihod Slovencev v San Martín se je izvršil leta 1947 in v nadaljnjih letih. Tedaj so se Slovenci naselili po vsem Velikem Buenos Airesu in tudi v notranjosti argentinske države. Toda glavina Slovencev se je že tedaj naselila v San Martinu in njegovi okolici.

— RUDOLF SMERSU —
Sanmartinski glas – oktober 1990 – št.3

60. OBLETNICA SLOVENSKEGA DOMA CARAPACHAY | 2. DEL

CARAPACHAYSKI ODER

»Dramski odsek mora biti velik vplivni organ v vzgoji naših ljudi. Ne sme se omejititi samo na mladino, mora zajeti vse, kar je našega!« Tako so leta 1966 zapisali na vabilu za ustanovni sestanek Carapachayskega odra. Več kot pol stoletja je minilo, a še vedno mislimo enako.

Oder je od ustanovitve do danes predstavil 32 iger (mnogo od njih slovenskih avtorjev – Jalen, Vombergar, Linhart, skupaj z mladi- no še štiri, s slovensko osnovno šolo pa 13. Zvrstilo se je devet režiserjev (Albin Petelin, Marij Trtnik, Izidor Kastrevc, Janez Tršan, Tine Kovačič, Metka Slabe, Ani Klemen, Jože Jan in Frido Klemen) in več kot 60 igralcev, skoraj vsa Carapachayska družina pa je pomagala pri sceni, izdelavi kostumov, pripravi luči in zvoka ali kako drugače.

Zadnja leta Oder uprizarja komedije, saj se naše občinstvo rado razvedri in nasmeje (in tudi mi se radi smejemo na vajah – še bolj pa po njih). Predstavili smo različne igre, od klasi- kov (na primer Molierjevega Skopuha) do mo- dernih slovenskih iger, kot je Limonada Slove- nica, in drugih znanih veseloiger (Don Camilo, Politikant, Zakonci stavkajo, Fiziki). Publika rada pride na naše predstave, saj vedo, da se pri- pravljamo dolge mesece in izbiramo posrečene veseloigre, tako da sta zabava in smeh zago- tovljena. Z velikim veseljem ponavljamo naše predstave tudi po drugih slovenskih domovih.

Nekaj naših predstav si lahko ogledate na spletu, na primer »Butalci« www.youtube.com/watch?v=Ixz28mrse-Y in »Fiziki« www.youtube.com/watch?v=AyeivIn9xos

Za 60. Obletnico doma smo pripravljali zah- tevno veseloigro »Revizor« ukrajinsko-ruskega avtorja Nikolaja Gogolja, pa nas je presenetila pandemija koronavirusa. Petnajst igralcev se med karanteno (upam) uči vloge. Igralke pridno šivajo kostume. Scenarija je tudi že pripravlje- na. Upamo, da bo pandemije kmalu konec in bomo mogli predstaviti Revizorja naši publiki, najprej morda virtualno preko spleta, ob kon- cu karantene pa na veseli proslavi 60. obletnice našega dragega Slovenskega doma Carapachay.

Jože Jan

FOLKLORNA SKUPINA MARIBOR

Slovenska folklorna skupina “Maribor” je zače- la z nastopi leta 1994. Vsi člani so potomci Slo- vencev, ki so prišli v Argentino pred nekaj dese- tletji. Voditeljica skupine je ga. Ani Senovršnik. Ime “Maribor” so zbrali zato, ker so v glav- nem sinovi in hčerke Štajercev in ker je Mari- bor najvažnejše mesto te pokrajine.

Predstave so se vršile skozi ves čas obstoja skupine; mnogokrat je bila navzoča tudi stojni- ca -okrašena “po slovensko”- kjer so nudili slo- vensko hrano, spominke ter dajali informacije o Sloveniji. Vedno in povsod so nastopili brez- plačno, iz idealizma in ljubezni do Slovenije.

Leta 1997 se je skupina še bolj utrdila in ple- sala celo na mednarodnem festivalu v Buenos Airesu, kjer je žela res velik uspeh in navduše- nje iz strani argentinskih gledalcev.

Decembra 1999 so se člani udeležili semi- narja “slovenskih folklornih plesov” v Buenos Airesu, pod vodstvom Marjete Tekavec, čla- nice Akademске Folklorne skupine “France Marolt” iz Ljubljane. Leta 2010 sta jih pa učila Tanja Drašler in Tomaž Simetinger, člana iste folklorne skupine.

Leta 2004 je skupina praznovala 10.obletni- co .Predstavili so ples različnih slovenskih pokrajin ter na koncu še “tango”, saj so se udeležili intenzivnega seminarja tega plesa. Sodelovale so pa tudi druge skupine.

Oktober 2005 so se predstavili v Montevi- deu, v Urugvaju, kamor so šli kot predstavniki slovenske skupnosti v Argentini ob visokem jubileju tamkajšnjega prekmurskega društva. Obisk so ponovili oktobra 2011, na željo od- bora omenjenega društva.

V naslednjih letih se je skupina predstavila v Rosariu, Cordobi, Mendoza (dvakrat), Barilo- čah in v raznih krajih po Buenos Airesu.

Leta 2015 so prvič gostovali v Sloveniji in imeli čez 10 nastopov. Prvi je bil v Avseniko- vi gostilni pred slavnim Slavkom Avsenikom, kjer so zaplesali “Avsenikov venček”, nalašč pripravljen zanj. Tokrat se je tudi predstavila na Madžarskem.

Skozi vsa leta je skupina Maribor imela čez

200 nastopov. Imajo redne vaje v slovenskem domu v Karapačaju, saj je večina plesalcev ak- tivna v tem društvu. Njihov repertoar obsega plesse skoraj vseh slovenskih pokrajin.

Vsako leto organizirajo folklorni festival pod naslovom “Evropski Večer”, na katerem se predstavijo tudi skupine različnih narodnosti, občasno sodelujejo s slovenskim veleposla- ništvom in mestnimi oblastmi, imajo pa tudi nastope za argentinsko publiko na raznih fe- stivalih in srečanjih.

Novembra lanskega leta je skupina prazno- vala srebrni jubilej in dobila priznanje iz strani Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu (kateremu se zahvalimo za vsakoletno pomoč pri izvedbi projektov) za “neprecenljiv doprinos k ohranjanju sloven- ske kulture po svetu”. Bila ga je tudi deležna ob priliki 20.letnice obstoja.

Vredno pohvale je tudi dejstvo, da so si sami izdelali noše (razen gorenjske) in vedno pred- stavljajo s ponosom domovino svojih staršev ali starih staršev.

Veseli so jih na vseh prireditvah, zaradi raz- nolikih plesov, glasbe in pisanih noš. K temu pripomore tudi veselo razpoloženje ter zavze- tost plesalcev.

Letos je skupina ponovno potovala v Slove- nijo, z navdušenjem in veseljem, v domovino staršev in starih staršev. Predstavili so koro- ške in gorenjske svatbene plesse ter argentin- sko “zambo” in “chacarero”. Imeli so precej nastopov, enega od njih celo skupaj s prizna- no skupino “Prifarski Muzikanti” v športni dvorani v Ribnici.

ŠOLA JOSIPA JURČIČA

Slovenska osnovna šola Josipa Jurčiča je bila ustanovljena 12.4.1958, dve leti pred usta- novitvijo slovenskega doma Carapachay. Do leta 1961 je delovala v prostorih farne cerkve Sv. Družine v Carapachayu, nato se je preselila v nove prostore slovenskega doma in lahko poučevala vse večje število otrok.

Leta 2008 je o. š. Josipa Jurčiča praznovala visok jubilej: 50 let neprekinjenega delova- nja, v katerih je predajala otrokom ljubezen do materinega jezika in verskih vrednot, bo- gato dediščino matične domovine Slovenije. Vsa zgodovina Jurčičeve šole je obširno opi- sana v brošuri, izdani ob njeni 50. obletnici in ob 50. obletnici Slovenskega doma Cara- pachay. Število otrok je v zadnjih desetletjih upadalo. Po dogovoru s starši in otroki, ki se niso želeli preseliti v druge šole, je šola vztra- jala do konca. Tako je leta 2016, po 58 letih delovanja, z žalostjo zaključila svojo dejav- nost, ko sta zadnja dva učenca dovršila vseh osem razredov.

Prvi voditelj o.š. je bil g. Aleksander Pirc(1958-1966 / 1968-1971 / 1981-1982 / 1986) za njim pa Edo Škulj (1967), Majda Žit- nik-Markež (1972-1980), Mara Homan-Pleško (1983-1985), Metka Slabe (1992-2000) in Ani Klemen (1987-1991 / 2001-2016).

Težko je na kratko opisati obširno delova- nje skozi vsa ta leta. V tem času je šlo mimo šolskih klopi okoli 250 otrok, poučevalo 48 učiteljic in učiteljev ter 5 katehetov (č.g. Al- bin Avguštin, č.g. Matija Borštnar, č.g.Franci Cikjati, č.g. dr. Jure Rode in č.g. Stanko Škrbe). V veliko pomoč je bila v zadnjem desetletju katehistinja ga. Anka Pleško Garcia, ki je prev- zela veroučni pouk namesto duhovnika.

Skozi desetletja je slovenska carapachayska šola aktivno sodelovala pri vseh dejavnostih doma in širše šolske družine pod okriljem Ze- dinjene Slovenije. Tudi v zadnjih desetih letih je, kljub majhnemu številu učencev vztrajala v svojem delovanju:

Voditeljica se je udeležila vseh rednih učiteljskih sej v Slovenski hiši. Šola se je ude- ležila vseh skupnih prireditev krovnе organi- zacije Zedinjene Slovenije: pričetnih šolskih prireditev, Alojzijevih in Slomškovich proslav ter skupnih izletov v Glew.

Šole izmenično prireajo igre na letnih sku- pnih prireditvah. Tako je naša šola 30.3.2011, na začetni šolski prireditvi, uprizorila igro Panjske končnice, premiera v zamisli in režiji voditeljice šole. Leta 2016 je podala zamisel in povezovala Slomškovo proslavo.

Jurčičeva šola je sodelovala na kulturnih programih obletnic doma, na domobranskih in spominskih proslavah in prirejala mate- rinske in očetovske dneve. Odbor staršev je vseskozi preskrbel prihod Sv. Miklavža. Za njihovo neomejeno vdanost in pomoč se iskreno zahvalimo!

Učiteljice so se udeležile študijskih tečajev v Slovenski hiši in seminarjev za učitelje, ki jih organizirata in financirata Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Mi- nistrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Učiteljice so vsakič bile obdarjene z bogatim študijskim gradivom. Za to možnost se Ura- du in Ministrstvu prisrčno zahvalimo!

Šola se je odzvala vabilu slovenskega ve- leposlaništva v Buenos Airesu na likovni natečaj in se pridružila praznovanju 25. obletnice osamosvojitve Slovenije v okviru praznovanja Buenos Aires celebra Eslovenia, 25.6.2016. Odzvala se je vabilu Balantičeve šole k prijateljskemu srečanju in se večkrat pridružila praznovanju otroškega dneva v Rožmanovi šoli. Obema šolama se lepo zah- valimo za take pozornosti!

Naši otroci so se tudi udeležili počitniške kolonije v Cordobi. Tam so navezali prija- teljske vezi z učenci drugih šol, kar jim je po- tem olajšalo vključitev v srednješolski tečaj Marka Bajuka.

V šoli smo poleg učenja, igranja, plesa in petja imeli tudi razne delavnice: izdelava lectovih srčkov, butaric, adventnih venčkov, daril za starše, peka piškotov in še kaj.

Kako opisati s kakšno vnemo smo se po- da- li na delo vsa ta leta? Ta naša marljivost ni drugega kot dosledna zvestoba prvotnim na- črtovanim ciljem: ostati zvesti materinemu jeziku in Bogu, bogati dediščini naših predni- kov. Nedvomno je bila gonilna sila ljubezen, ki so nam jo vcepili tako starši kot zgledni učitelji. Vsem njim gre naše priznanje in glo- boka hvaležnost za vso nesebično predanost v teh 58 letih dela!

Slovenska osnovna šola v Carapachayu je nastala po potrebi rojakov, da bi svoje otroke vzgojili v slovenskem in krščanskem duhu. In to se je vršilo vse do leta 2016. Več razlogov je pripeljalo do zaprtja: naša srenja je bila že od vsega začetka najmanjša skupnost, mladi so se možili oz. ženili v druge okraje, nastali so mešani zakoni, kateri niso čutili potrebe po vključitvi v našo srenjo, prirastka otrok v zad- njih letih ni bilo, kar nekaj aktivnih mladih čla- nov se je preselilo v Slovenijo in nenazadnje je pomanjkanje prilagajanja zahtevam časa tudi prispevalo k oddaljitvi bivših članov.

Leto 2017 je potekalo brez šolske dejav- nosti. Kar pogrešali smo jo in lahko občutili praznino, ki je zajela domove prostore...

Novi časi pa prinašajo nove izzive. Ga. Ani Klemen Boltežar je predlagala odboru doma odprtje oddelka ABC v prostorih doma, za vse ljudi, ki se zanimajo za slovenski jezik. Odbor je to potrdil in tako se je pričel v letu 2018 tečaj kar v dveh skupinah. V pomoč je stopil tudi g. Jože Jan kot nadomestni učitelj po po- tebi. Odzvalo se je okoli 15 ljudi, a vztrajalo jih je sedem.

V letu 2019 se je število zainteresiranih povečalo. Odpri smo tri oddelke; začetniki (vpisanih 9) nadaljevalci (trije) in za branje ter pogovorne vaje (2 učenki).

V letu 2020 smo se z visokim odzivom raz- širili na štiri oddelke, pa nam je pandemija virusa preprečila pričetek. Namen imamo, da se tečaj odpre takoj, ko bodo dane zdra- vstvene razmere.

Polni upanja in navdušenja smo pripravlje- ni obrniti novo stran v knjigi življenja našega dragega doma Carapachay. Bog te živi še na mnoga leta!

Ani Klemen Boltežar
Voditeljica o.š. Josipa Jurčiča

SLOVENCIGLASBENIKI V AVSTRIJI, ITALIJI IN SLOVENIJI

Med tistimi, ko so tako ali drugače, predvsem pa s svojo (glasbeno) umetnostjo od 19. do 21. stol. pričeli in nadaljevali z ozaveščanjem takrat še kolikor toliko enotnega državnega, ne pa nacionalnega prostora k. u. k., so bili tudi številni (slovenski) glasbeniki. Ti so na različne načine ozaveščali prostor tedanje Avstro Ogrske monarhije o slovenskem jeziku, glasbi, narodu in še čem. Med njimi jih obravnavamo po časovnem zaporedju njihovih včasih manj, včasih bolj uspešnih in delavnih. Izziv ali povod pa je uvrstitev večine le-teh v Enciklopedijo kulturne zgodovine na Koroškem; tam v nemščini, tukaj pa v slovenskem jeziku.

... in tu so eden za drugim ...

Tržičan Jožef Tomažovec (1823-1851) je bil pevovodja, skladatelj in učitelj, roj. 16. sep. 1823 v Tržiču. Nazadnje pa živel in deloval v Celovcu, kjer je tudi umrl 29. dec. 1851 in je pokopan. Njegov rod, otroška leta, začetki šolanja in delovanja so se odvijali med rodinim Tržičem, Ljubljano, Celovcem in Gradcem. V Celovcu je dosegel svoj (po)ustvarjalni vrh. Bil je pozni klasicist. V tem ni tehnično čisto nič zaostajal za takratnimi skladatelji nemškega kroga. Že naslovi Tomažovčevih slovenskih zborov kažejo, da je avtorja zajelo navdušenje za slovensko stvar vsaj toliko, v kolikor njegove vrstnike v Ljubljani ali na Dunaju. V Celovcu (1848) je bil angažira kot pevovodja MSV. Predan je bil nacionalnim ciljem. Zanj bi zagotovo lahko ugotovili, da je bil slogovno nekako osamljen.

Pisatelj, šolnik in glasbenik **Josip Levičnik (1826-1909)** je bil doma iz Železnikov v Selški dolini. Tam je bil roj. 6. apr. 1826, kjer je živel in deloval vse svoje življenje; tam je tudi umrl 8. jan. 1909; torej kompletni in kompleksni Gorenjec kot učitelj in javni delavec, mdr. tudi župan Železnikov. Orgel se je učil pri G. Riharju. Pod njegovim vplivom je začel tudi skladati pretežno cerkvena in vokalna dela. Mdr. je objavil tudi 2-glasno mladinsko pesmarico Mladi slovenski pevec in z njo prekosil npr. tudi A. M. Slomška (1800-1862).

Tržičan, učitelj in šolnik, jezikoslovec in zbiratelj ljudskega gradiva (pesmi in pripovedke) **Boštjan Žepič (1829-1883)** je bil rojen 18. jan. 1829 v Gozdu pri Tržiču. Svoj zbirateljski vrh je doživel na sosednjem Hrvaškem, kjer je tudi umrl (9. jan. 1883) in je pokopan. Kot gimnazijski pedagog je služboval v Varaždinu, Novem mestu in Zagrebu. Iz njegovih rokopisov je črpal tudi K. Štrekelj, ki je v svoji zbirki štirih knjig Slovenske narodne pesmi (1904-1923; 2. knj.) objavil prek 40 njegovih pesmi. Svoj filološki opus, slovaropisje pa je zapustil sosedom Hrvatom v Zagrebu, kjer živijo in delujejo njegovi potomci.

Pesnik, skladatelj (ljudski in operni) pevec-basist, pevovodja-dirigent, feljtonist in zbiralec **Thomas Koschat** (Košat; **1845-1914**) je bil rojen v Vetrinju/Viktringu pri Celovcu 8. avg.

1845, nazadnje pa je živel in deloval na Dunaju, kjer je tudi umrl (19. maja 1914). Pokopan je v Celovcu. Bil je pevec zbora Dunajske dvorne opere. 1874 je postal član stolnega zbora katedrale sv. Štefana, 1878 član Hofkapellsänger, 1907 pa še častni član Dvorne opere. 1866 je ustanovil in vodil več (vokalnih) kvintetov in z njimi kot vodja in pevec prepotoval Evropo in Ameriko. Sam je napisal ok. 150 del (besedila-poezija in lastna glasba ali na koroške ljudske pesmi). Ustanovil je moško pevsko društvo Koschatbund in 1934 še Koroški muzej v spominski hiši. Spomenik mu je društvo postavilo 17. nov. 1927, ki deluje še dandanes kot moški pevski zbor. Danes sta v Celovcu še ulica in park. Izmed nekaj singspielov je bila Košatova koroška enodejanska spevoigra Am Wörther See, Kärntnerischen Liederspiel in einem Akt z libretom in devetimi pevskimi vložki izvedena 22. mar. 1880 v dunajski Dvorni operi.

Duhovnik, potopisec in zgodovinar **Josip Lavtižar (1851-1943)** je bil tudi glasbenik in skladatelj, eden redkih ali skoraj edini svojega časa v gornjesavski dolini. Od glasbene izobrazbe je imel za seboj le enoletno šolanje na Višji cerkveni šoli v Regensburgu. Njegova glasbena privrženost je bila k Cecilijanstvu. V tem je tudi sam uglasbil in skomponiral več cerkvenih pesmi in jih objavljval v Cerkvemem glasbeniku. V tisku je izdal štiri spevoigre za ljudski oder in kjer so jih (v Ratečah) večinoma tudi izvedli. Bil pa je tu. Njegov cerkveni del je večinoma pisan na latinska besedila in neposredno za ljudsko (upo)rabo.

Slavist, jezikoslovec in etnolog-folklorist **Karel Štrekelj (1859-1912)** je rojeni Primorec-Kraševce (Gorjansko pri Komnu, 24. feb. 1859). Umrl je v Gradcu (7. jul. 1912), kjer je tudi pokopan. Univerzitetni študij je končal na dunajski univerzi z doktorsko disertacijo iz fonologije (1884; Phologie des Görzer Mittelkarstialektes in ihren Grundtügen dargestellt). Od 1896 je predaval slovensko in slovansko filologijo na Univerzi v Gradcu. Vodil in urejal je projekt za zbiranje slovenskega ljudskega blaga (1895-1923-1946) v štirih knjigah Slovenske narodne pesmi z ok. 8.700 besedili-teksti in s samo ok. 300 napevi, obj. v opombah. Obsežno in sistematično delo je bilo takrat eno najboljših tovrstnih zbirk v Evropi. Bil je tudi predsednik slovenskega odbora projekta Das Volkslied in Österreich in dosegel, da je bilo delo uspešno sprejeto. Zbranih je bilo ok. 13.000 tekstov z napevi, melodijami.

Polihistor in glasbenik, s psevdonimom Zamejski, **Ivan Trinko (1863-1954)** je deloval kot duhovnik, pesnik, pisatelj, filozof, prevajalec, jezikoslovec, kritik, skladatelj, slikar in buditelj narodne zavesti Slovencev v Italiji. Rojen je bil 25. jan. 1863 v Tarčmunu (Tercimonte) v Beneški Sloveniji, umrl pa je 26. jun. 1954 prav tam. Beneška Slovenija je vselej imela ljudi, ki so se odlikovali na različnih področjih. Eden najznamenitejših med njimi je bil monsignor I. Trinko, vsestranski umetnik, ki je svojemu delu skušal dati dva predznaka: verskega in narodnega. »[...] Večina njegovega opusa je liturgične, duhovne, nabožne narave in izključno na latinska besedila. Poleg najštevilčnejših Trinkovih posa-

mičnih nabožnih pesmi so med njimi tudi večja, ciklična glasbena dela, maše [...]»

Skladatelju, zbiralcu, prireditelju, uredniku in izdajatelju ljudskih pesmi in zborovodji, poklicno sicer izšolanemu pravniku in v delu sodniku **Oskarju Devu (1868-1932)** je bila glasba vse: od študija pa vse do opusa na precejšnjem delu slovenskega prostora. Roj. je bil 2. dec. 1868 na Planini na Notranjskem, umrl pa je 3. avg. 1932 v Mariboru, pokopan pa je v Ljubljani. V svojih romantičnih prizadevanjih je bil Dev še najbolj uspešen z vokalnimi-zborovskimi priredbami koroških ljudskih pesmi. Za seboj ima več kot 400 priredb slovenskih ljudskih pesmi, tudi take »koroške simfonije« (= priredbe za zbor) kot so to npr. tiste v zbirkah: Slovenske narodne pesmi, Slovenske narodne pesmi iz Ziljske doline in Podroža, Slovenske narodne pesmi s Koroškega, Jugoslovanske narodne pesmi, Koroške slovenske narodne pesmi, 17 moških in en ženski zbor, Svatba na poljani, Dober večer, Ljubo dakle/Koroške narodne iz Ziljske doline in Gor čez izaro/Koroška narodna iz Roža. Med najbolj popularne pa zagotovo sodijo: Drumelca, Gor/Nmav čez izaro, Pojdem u rute idr.

Zbiralec folklornega gradiva, koroških ljudskih pesmi, urednik idr. **Pavel Košir (1878-1925)** je bil rojen 28. jun. 1878 na Koroškem (Loga ves/Augsdorf pri Vrbi). Iz preprostega kmečkega dečka je postal vzoren učitelj. Zanimali so ga ljudski običaji in pesmi, reki, vremenska pravila, vraže in prerokovanja. Skupaj s kolegom T. Gasparijem je izdal zbirko koroških pravljic in popevk, nabranih na Koroškem, Gor čez izaro in zbirko koroških popevk Sijaj, sijaj solnčice. Kot eden od učiteljev »Tausendkünstlerjev« se je ukvarjal še s sadjarstvom in rožami. Že v Velikovcu je vzorno oskrboval majhen vrt, na Prevaljah pa uspešno deloval kot načelnik podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva. Vse nadaljnje načrte mu je prekrizala prezgodnja smrt, saj je umrl na Prevaljah v 48. letu 18. apr. 1925, kjer je tudi pokopan.

Učitelj in zbiralec ljudskih pesmi **Jurij Lulek/Georg Forster (1879-1957)** se je rodil v Hodišah/Keutschach ob Vrbskem jezeru 27. mar. 1879. Slovenski narod onstran in tostran državnih ne pa nacionalnih meja si ga bo najbolj zapomnil kot zbiralca (slovenskih) ljudskih pesmi in prirejevalca nemških pesmi. Po osnovni izobrazbi je bil učitelj. Kot tak je deloval na avstrijskem Koroškem na Suhi, v Makolah na Štajerskem, da bi se spet vrnil na svojo rodno Koroško v Sele-Golšovo/Göltzschach (Žihpolje-Maria Rain), kjer se je tudi upokojil in Krivo vrbo/Krumpendorf, skoraj tja, kjer se je rodil. Tam, v Krumpendorfu, je tudi umrl 17. feb. 1957 in je pokopan. Lulekov/Forsterjev prispevek slovenski glasbi tostran in onstran Karavank resda ni velik, zato pa je pozabi otel marsikateri pesemski naslov. Predvsem je ta nacionalna razdvojenost še največ delovala bipolarno, avstrijsko (nemško) in slovensko. Lulek/Forster je bil ves čas razdvojen na obe strani, kjer je učitelj in zbirateljski credo dosegel svoj vrh.

Še en zbiratelj ljudskih pesmi **Josef Jekl (1880-1957)** je bil obenem tudi sodelavec znamenit-

tega K. Štreklja-(slovenski) učitelj in nadučitelj. Roj. je bil 12. mar. 1880 v Črgovčah/Tscherbergu na avstrijskem Koroškem. Izobrazil se je na celovškem Učiteljsišču. Bil je spreten virtuoz na violini, klavirju in orglah, saj je končal tudi Orglarsko šolo v Gradcu. Nazadnje je živel in deloval v Ljubljani do smrti, 30. okt. 1957. Tam na ljubljanskih Žalah je tudi pokopan v družinskem grobu. Kot še eden vsestranskih učiteljev, je bil njegov interes mnogostranski, saj je bil poleg narodoslovca še velik ljubitelj in gojitelj čebel, konj, kuncev, psov in sadjar. Tudi kot glasbenik je ostal zvest tej muzi, saj je do konca svojega življenja orglal v p. c. Marijinega obiskanja na Rožniku.

Klasični filolog, glasbenik (skladatelj in pevovodja/zborovodja), vzgojitelj in organizator šolstva **Marko Bajuk (1882-1961)** je živel in deloval od rodnih Drašičev v Beli krajini, Ljubljane in prek Peggetza/Lienza (Avstrija) vse do Mendoze (Argentina). Rojen je bil 29. mar. 1882 v belokranjskih Drašičih, umrl pa je 20. jun. 1961 v Mendosi, kjer je tudi pokopan. Bil je prežet z neizmerno ljubeznijo do slovenstva, do slovenske pesmi, mladine, človeka in zemlje. Taka in tolikšna ljubezen ni poznala meja v požrtvovalnosti, delu, navdušenju in ustvarjanju. Če je bil Bajuk v domovini (do 1945) velika in močna osebnost, je zrastle še bolj v begunstvu in izseljenstvu. Saj je bil ves poln svojih glasbenih in še bolj pevskih načel: »... petje vzgaja značaje in gradi dobre ljudi ...« (Marko Bajuk). Kot glasbeni samouk je zapustil skoraj 250 mešanih, moških in ženskih zborov. Izdal jih je v več zvezkih Slovenskih narodnih pesmi, vodil številne (pevske) zборе, bil aktiven v (Slovenski) Pevski zvezi, bil enako pomemben v segmentu slovenske cerkvene glasbe in si na zadnjo objavljeno zbirko – izbor slovenskih narodnih pesmi Še bomo peli (Buenos Aires, 1988) pripisal nadnapis: »Izle ste iz naroda, pojte med narodi!«

Anton Gaspari (1893-1985) je bil rojen v Selščeku pri Cerknici 16. jan. 1893, umrl pa v Ljubljani, 4. jan. 1985. Bil je pesnik, pisatelj, zbiralec folklornega gradiva in urednik, sicer pa brat mnogo bolj popularnega slikarja in ilustratorja M. Gasparija. Končal je tri razrede gimnazije v Ljubljani in ljubljansko učiteljsišče. Kot učitelj in ravnatelj je deloval na Rakeku in Domžalah. Med (2. svet.) vojno je bil ujeti, nato pa aktivist OF. S pesmimi, pripovedno prozo in dramskimi igrami je bil ob koroškem plebiscitu eden glavnih sotrudnikov Mlade Jugoslavije, mdr. povest Cesta, urejal pa je revijo Razori. Skupaj s P. Koširjem sta izdala zbirko koroških pravljic in popevk, nabranih na Koroškem Gor čez izaro in zbirko koroških popevk Sijaj, sijaj, solnčice. Gasparijev opus se v glavnem dotika slovenske ljudske pesmi, šeg in običajev, tu pa sta še Pratika za deco in Tri komedije.

Skladatelj, organist, zborovodja in glasbeni pedagog **Anton Jobst (1894-1981)** je bil roj. 12. sep. 1894 na Brdu/Eggu pri Šmohorju/Herma-gorju v Ziljski dolini na Koroškem, umrl pa je 11. jul. 1981 v Žireh. Še ne 16-leten je prišel v Ljubljano na tamkajšnjo Orglarsko šolo, ravno v času, ko jo je vodil S. Premrl. Končal jo je že po dveh letih in odtlej vseskozi živel in deloval v Žireh. Tu je vodil zборе, orkestre in godbe ter poučeval glasbo v nižji gimnaziji, OŠ in GŠ. Napisal je več kot 200 cerkvenih skladb in jih večinoma objavil v Cerkvemem glasbeniku in

nad 400 posvetnih skladb za mešane, moške in ženske zборе. Kljub temu, da je vseskozi ostal (duhovno) povezan s svojo rodno Koroško, je ostal je (glasbena) ikona Žirov: spomenik (kip M. Frlica, 1994), Jobstova ulica, CMePZ Antona Jobsta v ž. c. sv. Martina se imenuje po njem (vodi ga eden njegovih zadnjih učencev organist T. Čadež), o njem sta izšli (znanstvena) monografija in avtorska plošča, na eni od plošč uglednega Slovenskega komornega zbora p. v. M. Cudermana so tudi njegovi zbori. Ob Jobstovi 120-letnici rojstva sta izšli spominska znamka in poštni žig, tam-v Žireh pa je (2015→) odprta tudi Jobstova spominska soba v tamkajšnjem župnišču sv. Martina

(Škofe)loški glasbenik **Franz Wilfan Babič** (Babitsch; **1909-1986**) je bil rojen 27. mar. 1909 v Škofji Loki, vse od 1945 dalje pa je živel in deloval v Celovcu, kjer je 11. jun. 1986 tudi umrl in je pokopan. Njegov opus obsega čez 210 del in (strokovne) spise. V tem fragmentu je še skoraj sto cerkvenih del. Na višku svoje pevske in pedagoške kariere v Celovcu je zapustil dela, ki sicer ne zdrže časovne in prostorske mednarodne konvertibilnosti. Še več: Babičevih del v vseh tistih časih sploh ne najdemo na sporedih izvajalcev, koncertov, festivalov idr., ne v Avstriji in ne v Sloveniji.

Skladatelj **August Ipavec (roj. 1940)** je bil sicer rojen 2. jun. 1940 v Gorici, svoje otroštvo pa je preživel v bližnjem Ročinju. Danes že ve kot 40 let živi in deluje na Dunaju. 1966 je končal Teološko fakulteto v Ljubljani in bil posvečen v duhovnika. Vzporedno je študiral tudi kompozicijo na ljubljanski AG in tudi tam diplomiral (B. Arnič in D. Škerl; 1974). Podiplomski študij kompozicije je opravil na Dunaju na tamkajšnji Visoki šoli za glasbo (A. Uhl). Kot duhovnik je služboval v več primorskih krajih, od 1975 pa stalno živi in deluje na Dunaju. Zbori, oratoriji in kantate, npr.: še vedno neizvedena opera Zlatorog (1974), Slovenska simfonija za ples, zbor in orkester, baletna suita iz opere Zlatorog (1978), velike vokalno inštrumentalne freske: Tolminska maša za orkester, mešani in otroški zbor (1978), pesmarica V dolini zvon milo doni (1979), oratorij za orkester, zbor in soliste ter otroški zbor Križev pot (1980), Balada za orkester, sopran in otroški glas (1981), oratorij Fonte d' amore (1984) in Amor Vincit (1988), glasbene scene za (pevske) soliste, zборе in orkester na bes. S. Gregorčiča Pusti peti moj'ga slavca (1986), Missa populorum (1995), oratorij o sv. Benediktu Ad missam in agris (1998), Requiem, ljudska simfonična pesnitev Barve zelenega smaragda (2014-18) idr. pa so poudarki iz Ipavčevega ustvarjenega opusa.

Namesto zaključka

Slovenska glasba različnih (geografskih) prostorov, omejena sicer na slovensko Koroško in vse tja do Dunaja in Gradca zamejeni prostor in relativno ozkega časovnega razdobja (med drugo polovico 19. pa vse do zač. 21. stol.), je zdaj predstavljena zgolj fragmentarno. Glasba, glasbena umetnost in njeni avtorji pa so v tem primeru opravljali poleg primarne umetnostne funkcije še utilitaristično, koristnostno; saj je glasba sama v svoji produkcijski (avtorski) kot reprodukcijski (izvajalski) obliki obenem precej pridobila in še več dala. Muzika, včasih bolj, včasih manj znanih avtorjev in njene percepcije in recepcije, je tako dobila povsem zunaj glasbene razsežnosti. Njeni umetniki pa so tako spet enkrat več ostali in postali celo na slovenskih nacionalnih barikadah.

Franc Križnar

OkrOgle OBLETNICE | Anton Janša (1734 - 1773)

Pred 250 leti, maja 1770, je Slovenec Anton Janša na Dunaju nastopil kot prvi učitelj čebelarstva v Evropi. Gorenjski način čebelarjenja je razširil po vsem cesarstvu. Janša je prvi učil, da se čebele ne smejo moriti, učil je voziti čebele na pašo, ovrgel je nauk, da so troti vodonosci. Njegova odkritja in dognanja, zapisana pred več kot 200 leti, so še danes veljavna. Na pobudo Slovenije se od leta 2018 vsak 20. maj (rojstni dan Antona Janše) praznuje “Svetovni dan čebel”.

Življenjepis Antona Janše

Rodil se je 20. maja 1734 na Breznici na Gorenjskem kot tretji od devetih otrok, v okolju, kjer je bilo čebelarjenje že stoletja dobro razvito. Pri Kuharjevih, kakor se je pri hiši reklo po domače, so tradicionalno čebelarili. Po očetovi smrti leta 1752 je skrb nad čebelami prevzel Anton kot 18-letni najstarejši sin. Kakor sam piše, so ga čebele s svojim redom in pridnostjo pritegnile, da jih je opazoval in spoznaval njihove skrivnosti.

Na podlagi svojih spoznanj je dopolnjeval postopke gojenja in oskrbovanja čebel po gorenjskem načinu čebelarjenja, ki je postopno tako preraslo v Janšev čebelarski nauk. Rad je tudi risal in slikal. Leta 1766 se je na Dunaju skupaj z bratom Lovrom vpisal na Bakrorezno risarsko šolo, kjer se jima je naslednje leto pridružil še brat Valentin. Oba Antonova brata sta pozneje postala profesorja na tej šoli. Anton pa čebelarjenja ni pozabil, s seboj na Dunaj je pripeljal tudi 16 panjev čebel.

Leta 1769 se je Anton posvetil čebelarstvu. Slikarsko znanje mu je prišlo prav pri poslikavanju panjskih končnic. Priglasil se je na razpis dunajske Gospodarske družbe (Ekonomie Gesellschaft), ki je iskala dobrega čebelarskega učitelja. V zapisniku te družbe beremo: »Med pogajanji (s pastorem Širahom iz Malega Budišina) pa se je oglasil pri ravnatelju Gospodarske družbe na Dunaju nekaj dni pred 3. majem leta 1769 Kranjec po imenu Janša, ki že slovi po svoji posebno bistri glavi ali nadarjenosti za slikarstvo in je v razgovoru pokazal, da je dober čebelar ter je imel doma, kakor pravi, 100 panjev čebel, da je živel resno ob čebelarstvu.« Seveda je bil brž sprejet.

Janšev čebelnjak v Breznici

Že leta 1770 je z odliko opravil izpite in postal prvi cesarsko-kraljevi učitelj čebelarstva. Dobil je nalogo, naj potuje po Avstriji ter preučuje in poučuje čebelarstvo. Svoje čebelarsko znanje, ki ga je pridobil v »šoli« pred domačim čebelnjakom na Breznici, kjer so se na klopci radi zbirali umni gospodarji in modrovali o kmetovanju in čebelarjenju, je z vsem ognjem začel izpopolnjevati in poglobljati. Kmalu je zaslovel z nazornimi in vzornimi predavanji, slonečimi na temeljitem poznavanju čebel.

Anton Janša je umrl na Dunaju za vročinsko boleznijo 13. septembra 1773.

Bogata dediščina Antona Janše

Janša je spomladi leta 1770 za učne namešne, da bi učencem lahko pokazal rokovanje pri čebelarjenju, pripeljal 16 panjev iz domače Breznice. Leta 1771 je imel v šolskem čebelnjaku že 66 panjev in leta 1772 okoli 300 panjev.

Janšev čebelarski nauk je temeljil na znanju gorenjskih čebelarjev, ki so čebelarili v lesenih kranjskih panjih (kranjičih), poslikavali so panjske končnice (čebelarji vedo, da čebela loči barve in da po sliki lažje najde svoj panj), dobro so poznali kranjske čebele (kot prvi na svetu je odkril praho matice s troti v zraku) in prevažali čebele na posebnih vozovih na pašo. Janša je zavrnil zmote o trotih in poznal je funkcijo posameznih vrst čebel v panju.

Vse to je Janša učil številno poslušalstvo. Znana je njegova čebelarska zapoved: “Ne morim čebel, da bi dobil medu in voska, temveč jih ohranim čvrste in zdrave, da mi prihodnje leto zopet nabirajo med”.

Janšev čebelarski nauk, se je hitro širil, tudi zaradi obilnih pridelkov medu in imel je vse več posnemovalcev. Realzeitung je 21. avgusta 1773 poročal, da bo za razširitev gojenja čebel vsem kmetom v spodnji Avstriji, ki bodo imeli konec aprila 1774 vsaj petnajst čebeljih panjev in bodo gojili čebele po odličnem postopku čebelarskega učitelja Janše, izplačana nagrada dva cesarska dukata.

V nemščini je napisal dve knjigi – učbenika: • Razprava o rojenju čebel (1771) – ponatisi:

1774, 1775 in 1925; prevodi: poljski, madžarski, češki in angleški ter v slovenski jezik. • Popolni nauk o čebelarstvu (1775) – ponatisi: 1777, 1790, 1807, 1900, 1994; prevodi v slovenski jezik (prvi že leta 1792). Izdal jo je Janšev učenec in novi učitelj čebelarstva Jožef Münzberg dve leti po Janševi smrti, rokopis so našli v zapuščini.

Janševi učenci so bili glasniki njegovega čebelarskega nauka, učitelji na novih čebelarskih šolah, kjer se je smelo učiti samo po preizkušeni načelih, po katerih je učil prvi čebelarski učitelj Janša (Dunajsko Novo mesto, Praga, Brno, Gradec, Lvov in druge).

Janšev čebelarski nauk je našel svoje mesto tudi v čebelarskem patentu, ki ga je 8. aprila 1775 zaukazala Marija Terezija. V dodani odredbi Instrukcija za čebelarske mojstre, je v drugi točki zapisana zahteva, da se pri naročilu čebelnjakov s potrebnimi panji upoštevajo preizkušena načela prvega dunajskega čebelarskega učitelja Janše.

Antona Janša lahko podrobneje spoznate z obiskom njegovih rodnih krajev na območju Žirovnice, kjer si med drugim lahko ogledate Janšev čebelnjak na Breznici in sledite njegovi zapuščini z okušanjem lokalnega medu in izdelkov. Bogato tradicijo čebelarstva, med drugim tudi edinstveno ljudsko umetnost - poslikavo panjskih končnic, pa odkrivajte v Čebelarskem muzeju v Radovljici, kjer je ob svetovnem dnevu čebel na ogled tudi razstava o Antonu Janši.

Svetovni dan čebel

Organizacija združenih narodov je 20. maj razglasila za svetovni dan čebel. Razglasitev praznika je v okviru Organizacije Združenih narodov predlagala Slovenija na pobudo Čebelarske zveze Slovenije, predlog pa je bil potrjen 20. decembra 2017. Pobudo je vodilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije, soglasno so jo podprle vse članice OZN.

Svetovni dan je posvečen predvsem razmisleku o pomenu čebel in tudi drugih oprasovalcev za ekosistem. Čebele slovijo po svoji vlogi za zagotavljanje visoko kakovostne hrane (med, matični mleček in cvetni prah) kot tudi drugih izdelkov, ki jih uporabljamo v zdravstvu in drugih panogah (čebelji vosek, propolis in čebelji strup). Poleg tega pa čebele počnejo še veliko več!

Največji doprinos čebel in drugih oprasovalcev je oprasovanje skoraj treh četrtin vseh rastlin, s katerimi proizvedemo 90 % svetovne hrane. Tretjina svetovne pridelave hrane je odvisna od čebel oziroma vsaka tretja žlica hrane je odvisna od oprasovanja.

Pripravil Jože Jan

1	2	3	4		5	6		7	8	9	10
11					12	13		14			
15					16			17		18	
19					20				21		22
					23					24	
25	26							27			28
29					30		31				
					32						
					33	34			35		
36					37				38	39	40
41					42				43		44
45											

KRIŽANKA

VODORAVNO:

1) Cesta pod cesto **6)** Neobčutljiv, brez volje **11)** Velikani **12)** Čebula, na Štajerskem **14)** Nabira **15)** Plačilo **16)** Prislov usmerjenosti **18)** Velika roparska brkata riba **19)** Splavarski drog z železno kljuko **20)** Postopač, capin **22)** Povratni osebni zaimek **23)** Reven **25)** Obed prvih kristjanov **27)** Ilovnata **29)** Narejeno iz medi **31)** Premožen **32)** As, igralna karta **33)** Skedenj **35)** Appetit **36)** Rezilo **37)** Ki ima pozitivne lastnosti **39)** Nekdanji ruski cesar **41)** Veznik **42)** Zrejen do konca **44)** Na tem mestu **45)** Glasbilo v obliki okrogle, izbočene kovinske plošče **46)** Pripadnik sekte, ki se zavzema za nagoto

NAVPIČNO

1) Pogrinjam - pokladam **2)** Izbočena nosilna konstrukcija **3)** Ruša **4)** Osebni zaimek **5)** Dragocena kovina **6)** V vodi očisti telo **7)** Predlog, ki izraža stranski dotik **8)** Domača žival **9)** Grško božanstvo ljubezni **10)** Semenišče **13)** Razumemo **16)** Debela korenina **17)** Podiram **20)** Preprost nož **21)** Starogrški državni suženj **23)** Užiten del rastline **24)** Kovani denar **26)** Kuščarji toplih dežel, ki oddajajo glasove **28)** Ogovarjati nekoga z vi **30)** Pomoč, naslomba **31)** Zamisel **34)** Zaimek, ki poudarja skupnost dveh stvari **36)** Nobena stvar **37)** Dolina **38)** Šolska ocena **40)** S travo poraslo zemljišče v hribu **42)** Predpona v sestavljenkah, ki izraža odstranjevanje **43)** Znak za natrij

Stanko Jerebič | Svobodna Slovenija, leto 1988, št. 18

Nekje tiči napaka in red mora biti.
Kajti kaj veš kdaj in od kod:
in na vratih – inšpekcija,
sila natančna, zoprna gospa
Zgodovina.

Spominska proslava ob 75-letnici
“NEKJE JE NAPAKA”
v pripravi in izvedbi Slomškovega doma

Nedelja, 7. junija 2020 ob 10.
sveta maša - spominska akademija

You Tube

Zedinjena Slovenija
Buenos Aires - Argentina

KOLEDAR

Verski program tedna na:
<https://sites.google.com/view/robertbrest>

Nedelja, 7. junija 2020 ob 10.
Spominska proslava

POIZVEDBA

Pozdravljeni,
iščem družinske člane, s katerimi smo izgubili kontakt: Jakob Lenarčič (pokojni), Tina Lenarčič, ter njuna hči Vilma Lenarčič
Poznam le njihov naslov:
Maestra Maria Rodriguez 2305,
Hurlingham
Najlepša vam hvala za vaš čas, skrbite za svoje zdravje!

Urban Žužek
zuzek.urban@gmail.com

REŠITEV KRIŽANKE:

VODORAVNO:
1) Podvoz; 6) Otopel; 11) Obri; 12) Luk; 14) Bere;
15) Lon; 16) Kamor; 18) Som; 19) Ak; 20) Potepuh;
22) Se; 23) Siromašen; 25) Agape; 27) Ilova;
29) Medeno; 31) Imovit; 32) Kec; 33) Pod; 35) Tek;
36) Nož; 37) Dober; 39) Car; 41) In; 42) Dorejen;
44) Tu; 45) Činela; 46) Adamit.

NAVPIČNO:
1) Polagam; 2) Obok; 3) Drn; 4) Vi; 5) Zlato;
6) Okopa; 7) Db; 8) Pes; 9) Eros; 10) Lemenat;
13) Umemo; 16) Koren; 17) Rušim; 20) Pipec;
21) Helot; 23) Sadež; 24) Novec; 26) Gekoni;
28) Vikati; 30) Opora; 31) Ideja; 34) Obe; 36) Nič;
37) Dol; 38) Red; 40) Rut; 42) De; 43) Na.

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

USPEH

“Slovenija kot prva država v Evropi preklicala epidemijo koronavirusa” smo ta teden brali po raznih slovenskih časopisih. Novica je bila objavljena tudi po argentinskih medijih.
»Sodelovanje in odgovorno ravnanje prebivalstva pri upoštevanju ukrepov ter skrb za lastno zdravje in zdravje skupnosti sta omogočila omejitev širjenja bolezni“ navajajo na ministrstvu za zdravje.
Slovenska vlada je spremenila tudi ukrepe na mejnih prehodih na zunanji meji in na kontrolnih točkah na notranjih mejah Slovenije. Pri prihodu v Slovenijo za državljane Slovenije in drugih držav Evropske Unije ni več predvidena karantena.
Vsekakor velik uspeh za Slovenijo! Kdaj bomo lahko isto rekli v Argentini pa samo Bog ve... upamo, da kmalu!
Poglejmo, kaj nam o uspehu govorijo pregovori:

- Ne misli, da si uspešen, če si najboljši med najslabšimi. (Latinski pregovor)
- Skrivnost uspeha v življenju ni v tem, da človek dela tisto, kar ljubi, temveč da ljubi tisto, kar dela. (Winston Churchill, britanski novinar, pisatelj, državnik in nobelovec)
- Ne poskušaj postati uspešen človek, ampak človek vrednot. (Albert Einstein, nemški fizik in matematik, nobelovec)
- Če ti spodleti, nisi poraženec - uspel si, ker si poskušal. (Grški pregovor)
- Vsak je sam gospodar svoje usode. (Victor Hugo, francoski pisatelj, pesnik, dramatik in državnik)
- Uspeh pomeni, da greš od neuspeha do neuspeha, ne da bi pri tem izgubil voljo.

(Winston Churchill)

- Kdor visoko leta, nizko pade. (Slovenski pregovor)
- Uspeh dela velike može. (Napoleon Bonaparte, francoski general in cesar)
- Uspeh je posledica, naj nikoli ne bo cilj. (Gustave Flaubert, francoski pisatelj)
- Od uspeha do neuspeha je samo en korak. Od neuspeha do uspeha pa je dolga pot. (Judovski pregovor)
- Uspeh pomeni, da vztrajaš tudi potem, ko so drugi odnehali. (William Feather, ameriški pisatelj)
- Ne načrtovati pomeni načrtovati neuspeh. (Benjamin Franklin, ameriški novinar, publicist, pisatelj, državnik, politik in znanstvenik)
- Za uspeh moraš imeti srečo, da se ti ponudi priložnost, in pamet, da priložnost znaš izkoristiti. (Afganski pregovor)

Izbral Jože Jan

MOLITEV IN POST ZA DOMOVINO

Ob 30-letnici slovenske demokracije in ob 29. rojstnem dnevu naše države tudi letos, že desetič po vrsti, vabimo, da se pod geslom SKUPAJ ZA SKUPNO DOBRO - S TEBOJ BOMO ZMOGLI pred dnevom državnosti Slovenci doma in po svetu molitveno povežemo v devetdnevni za domovino, ki bo od 16. do 24. junija 2020. V času devetdnevne bo vsak dan ob 5h jutraj na Radiu Ognjišče molitev rožnega venca.
Od 23.6. od 17:30 do 24.6. do 17:30 bo 24 ur molitve in posta za domovino. Osrednja 24-urna neprekinjena molitev bo potekala v

ljubljski stolnici in se bo zaključila z mašo za domovino, ki jo bodo 24.6.2020 ob 17:30 darovali slovenski škofje.
V sredo 17.6.2020 ob 17:00 bo potekala okrogla miza, na kateri bodo udeleženci razmišljali o tem, kaj nas povezuje in kaj nam je skupno. Predviden je neposredni prenos po radiu Ognjišče in preko spleta.
Vabimo župnije, občestva in posameznike, da vsak na svoj način in po svojih močeh sodeluje pri molitvi in postu za našo domovino – za spreobrnjenje vsakega od nas in duhovni prepород slovenskega naroda. Svoje sodelovanje prijavite na facebook.com/molitevinpostzadomovino.

Pobuda Molitev in post za domovino

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podrój e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti
PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX
SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC
LABORATORIOS CKC
ARGENTINA S.A.

CA
CONSULTORES
ASOCIADOS

oblak®